

บันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ การจัดการความรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านใหม่หลายท่าหมู่ที่ ๒ ตำบลวังซ้าย

อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นายศรชัย ภูริภัทรวัฒน์ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

๓. หมวดองค์ความรู้ที่บ่งชี้ (ตามแนวทางการจัดการความรู้ของหน่วยงาน)เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและเป้าหมายของการจัดการความรู้

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินการสร้างความรู้ ความเข้าใจในชุมชน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพลังชุมชน ในการดำเนินงานที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา การเผยแพร่นวัตกรรมและแหล่งบริการ ชุมชน ในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินของชุมชนเอง และการศึกษาดูงานหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เข้มแข็ง เป็นต้นแบบในบริหารจัดการการดำเนินงานของชุมชนเอง และเพื่อขยายผลและพัฒนา หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นหมู่บ้านศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินที่จะดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

๕. วิธีการ/ขั้นตอนการจัดการความรู้ (อธิบายพอสังเขป)

กิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อีกหนึ่งกิจกรรมที่ขับเคลื่อน คือการจัดการความรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน แก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยการจัดเวทีสรุปบทเรียน ผลการดำเนินงานองค์ความรู้ที่ได้จากการขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ กองทุนแม่ของแผ่นดิน ซึ่งมีคณะกรรมการฯ ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยน โดยมี เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนสร้างความเข้าใจ แนวทางการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ และร่วมเวทีพูดคุย เล่า ประสบการณ์ สิ่งที่ได้จากทำดำเนินงาน และปัจจัยแห่งความสำเร็จของงาน มีการจดบันทึกจับประเด็นสำคัญ สรุป บทเรียนผลการดำเนินงานองค์ความรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดการความรู้

๖.๑ เทคนิคและแนวทางในการทำงาน

- สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ทุกครัวเรือน

- รับสมัครคณะกรรมการกองทุน ด้วยความสมัครใจ

- ครัวเรือนสมัครใจเข้าร่วม

- ดำเนินงานโดยประชาคมของประชาชน

- จัดตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ดูแลครัวเรือน

- ยึดหลักสันติวิธีใช้มาตรการทางสังคมของชุมชน

- ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมแก้ไขปัญหาผ่านกระบวนการประชาคม

- ขับเคลื่อนกิจกรรมป้องกัน การเฝ้าระวัง การบำบัดรักษา และการดูแลสังคม

- แสดงหาเงินทุนเพิ่มเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรม

- คุ้มครองครัวเรือน ปลอดภัยจากยาเสพติด

- รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๖.๒ ข้อพึงระวัง (ถ้ามี)ไม่มี

๖.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง
- ชุมชนมีความสามัคคี
- ผู้นำและคณะกรรมการมีจิตอาสาเสียสละ
- ผู้นำและคณะกรรมการมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีเป้าหมายที่ชัดเจน
- มีการบูรณาการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานภาคีการพัฒนา
- มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นหลักการทำความดี ความดีของคนในชุมชน (ศาลปู่-ศาลย่า)

๖.๔ ปัญหาและวิธีการแก้ไข

เด็กเยาวชนได้รับอิทธิพลจากวัตถุนิยมภายนอก เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด เป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มเสี่ยงยาเสพติด กล่าวคือ มีวัยรุ่นจำนวนมากซึ่งอาจเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงด้านยาเสพติด โดยวัยรุ่นรวมกลุ่มแสดงพฤติกรรมอย่างไม่สร้างสรรค์ ก่อความรำคาญและความวิตกกังวลแก่ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนได้จัดเวทีประชาคมหาทางออกร่วมกันของคนในชุมชน ค้นหาแนวทางป้องกันและหาทางออกอย่างสร้างสรรค์แก่เยาวชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคนในชุมชนโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐเอกชน ดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

ในปี ๒๕๕๒ บ้านใหม่หลายท่า ได้รับพระราชทานเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินเมื่อชาวบ้าน ใหม่หลายท่า ได้รับพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เพื่อนำไปในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเปรียบเสมือนสิ่งทีระลึกถึงแห่งพระราชปณิธานของพระองค์เป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น จึงถือเป็นเงินขวัญถุงพระราชทาน เป็นทุนศักดิ์สิทธิ์อันหาเสมอเหมือนมิได้ ได้สร้างความปลื้มปีติแก่ชาวบ้านใหม่หลายท่า เป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นเกียรติอันสูงสุด เพราะกองทุนแม่ของแผ่นดินแตกต่างจากกองทุนอื่น เนื่องจากกองทุนแม่ของแผ่นดินถือเป็นเงินขวัญถุง เป็นกองทุนแห่งน้ำใจและความเสียสละของคนในชุมชน เหตุที่เวลานี้ เพราะว่าการแก้ไขปัญหายาและสานต่อการพัฒนาจะต้องอาศัยทั้ง ปัจจัยภายนอก เงินทุนสนับสนุนความรู้ กับ ปัจจัยภายใน ที่เป็นทุนทางสังคมของชุมชน คำว่ากองทุน มิได้หมายถึง ทุนที่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ยังหมายถึงทุนทางสังคมที่เปรียบเสมือนจิตวิญญาณ ที่มีคุณค่า และเป็นพลังของชุมชน เช่นความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเอื้ออาทร ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ ความสามัคคี เป็นต้น ซึ่งบางเรื่องก็ต้องช่วยกันฟื้นฟูขึ้นใหม่หรือใช้การจัดการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด

วิธีการแก้ไขปัญหายาในการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน

- การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่ม/องค์กรทุกครัวเรือน
- ความรักความสามัคคี เอื้ออาทรของคนในชุมชน
- รับทราบปัญหาร่วมกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน
- ร่วมติดตาม วางแผน และหาแนวทางพัฒนา ขับเคลื่อนกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

๖.๕ ผลลัพธ์จากการแก้ปัญหาและการพัฒนาเรื่องนั้น

- ผ่านกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน มีการบูรณาการร่วมหลายหน่วยงาน เช่น จัดตั้งอาสา
ตาข่ายประชด คณะกรรมการป้องกันยาเสพติด กลุ่มองค์กรต่าง ๆ
- เป็นชุมชนที่แสดงถึง “การพึ่งตนเอง” ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เน้นกระบวนการสันติวิธีแก้ไขปัญหา
ด้วยมิติทางสังคม วัฒนธรรม
- เป็นแกนนำสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
- เป็นศูนย์เรียนรู้ ดูงานแก่หมู่บ้าน/ชุมชนอื่นได้
- เป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ขับเคลื่อนกิจกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหมู่บ้านอื่นในตำบลและ
แสวงหาทุนเพิ่มทุกปี